

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: favorabilă :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Papa și congresul din Praga

La 11 August c. s'au inaugurat la Praga un însemnat congres privind studiile orientale și menit a servi gândul apropierii bisericii apusene a Romei de bisericile ortodoxe ale Răsăritului. Asupra acestui congres dăm, la alt loc, un interesant comunicat al agenției telegrafice cehoslovace Ceps, iar aici lăsăm să urmeze scrisoarea Sfântului Părinte al Romei către mitropolitul Kordac din Praga.

Venerabile Frate,

Eminentisimul Cardinal Luigi Sincero ne informează, că, la inițiativa secretariatului Societății sf. Cyril și Metodie, se va ține în curând, în splendidul oraș al scaunului tău episcopal, un Congres, care se va ocupa, sub presidenția ta, de studiile orientale.

Unor atari congrese, cari s'au ținut de repetate ori la Velehrad, mai apoi la Lubliana și Chicago, este în obiceiul Nostru a le da cu plăcere și cu inima liniștită aprobarea Noastră, și aceasta nu numai pentru că prin ele pot să ajungă toți catolicii la cunoștința exactă a tot ce are bun și înălțător Orientul creștin, ci și pentru că știm, că ele sunt rațiunile și mijloacele cele mai potrivite pentru a rechiama în sinul bisericii mame pe frații disidenți. Și în adevăr am înțeles cu plăcere, că la tratarea materiilor alise pentru ședințele congresului vor interveni persoane dintre cele mai competente, în frunte cu Venerabilul Frate Mihail d'Herbigny, rectorul Institutului pontificiu oriental, și alți profesori ai aceluiaș Institut.

Nu putem trece sub tăcere, că această frumoasă serbare coincide chiar cu al zecelea centenar al zilei, în care martirul Venceslau, ucis de mână trăfășească, a murit în sfințenie; acest martir, fiind un mare patron al neamului vostru, va obține desigur dela Dumnezeu pentru voi, cari ați înviat, într'un chip atât de complet, memoria virtuților lui, ajutoarele de lipsă nu numai pentru că numele de catolic să se afirme la voi cu putere, ci și ca studiile voastre și eforturile ce depuneți pentru întoarcerea celor disidenți să obțină rezultatele cele mai bune.

Avem deplină încredere, că sub conducerea ta expunerea și tratarea materiilor se va face în toate ședințele așa fel, încât adevărul catolic să poată fi evident, în toată întregimea sa, pentru toți cari vor participa, fie aceia catolici, ori disidenți, și că, de altă parte, eliminând din discuții orice învinuire ori supărare, oricât de neînsemnată, va stăpâni în Congres dragostea lui Hristos, păstrând și apărând firește totdeauna principiile catolice, referitoare fie la dogmă fie la sfințenia și disciplina moravurilor.

Bucuroși de această nădejde, urăm Congresului vostru din tot sufletul rezultatele cele mai frumoase; și drept chezășie a grațiilor cerești, precum și ca semn al bunăvoinței noastre părintești, voim să aveți binecuvântarea Noastră apostolică, pe care o împărtășim, cu inimă largă în Domnul, atât ție, Venerabile Frate, cât și tuturor cari vor participa la congres.

Pius PP. XI.

Pași siguri

Câteva constatări făcute din prilejul exercițiilor spirituale preoțești dela Blaj

de Dr. IOAN BĂLAN
canonic mitropolitan

Gândul arhierilor noștri de a obliga pe toți preoții să facă, la anumite intervale, exerciții spirituale în toată regula, a fost deadreptul providențial. Așa sunt făcuți oamenii, că nu mai prețuesc la fel lucrurile ce le fac în toate zilele, oricât ar fi acestea de însemnate. Apoi grijile de toate zilele preocupă foarte mult pe toți preoții; iar cei căsătoriți, mai ales în o serie de ani grei economici, foarte cu greu sunt în stare să se smulgă, pe câtăva vreme măcar, pentru a se ocupa mai cu deadinsul de viața sufletească proprie și de aceea a credincioșilor dați în grija lor.

Exercițiile spirituale răspund unei imperioase necesități de ordin sufletesc, și sunt o adevărată ploaie bogată în haruri sufletești.

Misiunile populare, pe cari le cer cu atâta insistență preoții cei buni, iar protopopii harnici le organizează sistematic, pogoară din cer o atmosferă foarte prielnică și pentru preoți, pregătindu-i la o excelentă spovedanie și la o revizuire a multor idei lăsate în părașină. Înșă, oricât ar folosi misiunile populare preoților ce le ascultă, ele se fac pentru credincioșii păstoriți, pentru mireni, și nu pot să atingă deaproape chestiunile cari privesc viața unui preot și activitatea unui păstor. Preotul are lipsă de o reculegere sufletească specială, anume destinată pentru el, care, fără nici o cruțare, să-i pună înaintea ochilor atât spectrul hideș al preotului păcătos — îngerul diavolului — cu întregul lanț al urmărilor nefaste, cât și idealul legat de steagul lui Hristos, cu toate mijloacele și metodele reclamate de zilele noastre de azi.

În special, când aceste exerciții se țin cu ușile încuiate, încât numai preoții sunt de față, când conducătorul acestor manevre nu se jenează de mireni ce sunt de față în arătarea urâciunii păcatelor, un dar de sus luminează în chip extraordinar mințile și o putere dumnezească se pogoară în sufletul docil al preotului, făcându-l om nou, gata la orice jertfă.

În exercițiile spirituale, acolo ne cunoaștem preoții mai bine menirea și mijloacele de propagare a împărăției lui Hristos pe pământ. Unii din preoți sunt greu loviți de reforma agrară și n'au cu ce trăi, pe când altora, cari numai preoți nu sunt, le vin bunătațile cu carul. Vin la exerciții preoți adânc răniți în suflete pentru mizeriile ce li-au făcut în parohie sectarii (cari de multeori lucrează cu bună credință), lupii răpitori (cărora, când ră-

pesc sufletele, numai de grija sufletelor nu le arde) și ambiții nejustificate (pe cari conștiința nu permite să le satisfacă):

În liniștea monumentală a catedralei și pe aleele tăcute ale grădinii Seminarului se fac reflexiile, ale căror concluzii se pot cuprinde în aceste cuvinte: „Impărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și beutură, ci dreptate și pace și bucurie întru Spiritul sfânt“ (Romani 14, 17).

După economia înțeleaptă a sfântului Ignațiu, preotul are în exerciții timp liber suficient pentru că să se poată ocupa pe indelete de toate mizeriile sufletești. De multeori, în lacrimi fierbinți, își reamintește de necazurile ce i le-a cauzat cutare reprezentant al autorității de stat; și nu mică îi este mângăierea, când își dă seama, că în contra lui s'a aliat toată puterea întunerecului, inclusiv aceia cari au târît țara în mizeria economică, ce pare a nu mai avea puțința de îndreptare.

Gândul, care îl chinuște mult pe celce a pierdut ceva din turma încredințată, trebuie descălcit; căci, înainte de mărturisire, preotul va trebui să cunoască pricina defecțiunilor și mijloacele de reparare a pagubelor.

Ca o rază din cer îi vine în minte: orice organism sănătos elimină în fiecare zi o cantitate de elemente, cari dacă n'ar fi eliminate, ar îmbolnăvi și, la urmă, ar prăpădi însuși organismul. Afară de firile bolnave cari au trecut la sectari, nici un credincios de al lui nu i-a părăsit biserica de dorul unei vieți mai creștine. În afară de blidul de linte, a mai fost ceva ce nu au putut suporta defecțiunii: aerul puternic din biserica noastră și'n special indisolubilitatea căsătoriei.

*

Mergând acasă dela exerciții, frații preoți să-și ia răgaz pentru a studia cu amănuntul Șematismul cel nou, căci studiul nu le va fi în pagubă. Răsfoindu-l, vor vedea din acest Șematism, lucrat pe baza conscrierilor controlate de primării, că pot avea o mare bucurie: noi nici numerice nu am pierdut din credincioși. Șematismul din 1923, care, din vina unor preoți din parohii curat unite, are în aceste parohii indicat un număr mai mare de credincioși decât cel din 1929, deși acolo nu s'au încuibat alții, arăta că aveam în arhidieceză 504 141 suflete. În 1929 avem cu totul 544.185 suflete, deși exodul către Vechiul Regat e mai mare, și mulți se duc fără să se mai știe de ei.

Pe lângă elementele, ce s'au întors dela

rătăcire, câștigat-am elemente foarte prețioase, cari au venit la noi de dragul predicii și al serviciului divin.

Apoi chiar între frații de altă credință, numărul prietenilor pe față sporește; în schimb atacurile din anumite părți sunt mult mai rari și mai slabe, poate și de rușine, căci rezultatul a fost sub toată așteptarea, și oameni foarte distinși din biserica ortodoxă, dacă nu au osândit lupta mârșavă, n'au ținut să încurajeze cu nimic pe prelații lor.

O mărturie, care ar fi păcat să fie disconsiderată, e judecata ce o spun despre noi preoții mireni și călugări din Apus, cari au și priceperea cuvenită și stau și la distanță, de unde pot observa cu deplină obiectivitate viața și activitatea noastră. Ei spun foarte hotărât: atacurile grozave, sprijinite în multe părți de autorități de ale statului, au avut rezultate contrare: cler și popor a eșit din foc lămurit și oțelit.

*

Cu câtă fericire în suflet se întorc acasă preoții cari au făcut bine exercițiile spirituale! Cum spune sfântul Pavel: „Viața noastră este în ceruri, de unde așteptăm mântuitor pe Domnul nostru Isus Hristos (Filipeni 3, 20), așa e și viața acestor preoți: alipită cu trup cu suflet de adevăr și ideal. Exercițiile spirituale croesc drumuri nouă și dau puteri nebănuite. Ele asigură preotului o viață adevărat preoțească, credincioșilor le dă un bun păstor, iar pentru trăinicia bisericii noastre sunt cea mai bună garanță.

Friedrichshafen—Tokio. După sborul repetat al Zeppelinului german peste Oceanul Atlantic, în America și înapoi, Dr. Eckener, comandantul mult aplaudat al acestui vas aerian, întreprinde acum un sbor în jurul pământului.

Sborul se face spre Răsărit, peste teritoriul imens al Asiei, traversând apoi, după o escală în capitala Japoniei, Oceanul Pacific și făcând, mai pe urmă, drumul deja bine cunoscut, din America — unde de asemeni se va face o oprire — spre casă. Întâia parte a întreprin-

derii uriașe a fost biruită, cu'n succes din cele mai resonante. Distanța de peste 10,000 km. sporită, prin ocolurile inevitabile ce a trebuit să facă, la aproape 12,000 km. dela Friedrichshafen (Germania) până la Tokio, a fost parcursă, fără escală, în timp de 100 ore, bătându-și Zeppelinul prin aceasta propriul record anterior.

Mai amintim, că întreg sborul acesta s'a făcut fără nici un incident, și asta constituie o garanță sigură, că întreprinderea va reuși până în capet, însemnând o mare biruință a spiritului omenesc și o incontestabilă glorie a tehnicii și industriei germane.

Congresul dela Praga

Agenția telegrafică Ceps despre congresul unionist dela Praga

Conferința unionistă pentru o apropiere cu biserica din Răsărit, care s'a deschis la Praga în 11 August nu este o adunare euharistică ca cea din Velehrad, Chicago sau Liubliana,* ci o mică conferință științifică pentru unirea tuturor bisericilor creștine. Caracterul conferinței este strict științific, teologic și nu de propagandă.

Cele mai importante momente din primele zile ale conferinței au fost următoarele: În primul rând citirea scrisorii Sf. Scaun către arhiepiscopul de Praga dr. Kordac, în care între altele se exprimă dorința, ca între catolici și ortodocși să se înlăture orice învinuire reciprocă cât de mică și orice ofensă, ca iubirea lui Hristos să domnească asupra conferinței și lucrărilor ei. Această toleranță elevată a catolicilor față de pravoslavi a fost accentuată în câteva rânduri la conferință. O deosebită impresie a făcut cuvântarea episcopului d'Herbigny, rectorul Institutului oriental papal din Roma, care a adus și scrisoarea dela Sf. Scaun. El a amintit, că Papa a primit de curând corul cazacilor din Don, care a cântat stând înaintea Papei în picioare (și nu în genunchi, cum cere eticheta). Corul a executat

*) O evidentă greșală a informatorului! N. R.

„Veruiu“ (Credo). Între timp Papa s'a apropiat de cântăreți spre a binecuvânta pe fiecare aici cazacii cântând au căzut în genunchi, care fapt d'Herbigny vede un act simbolic, altă abatere dela eticheta Vaticanului o constituie la primirea pravoslavilor următoare. Este o regulă că Papa nu primește în audiență copii, dar la emigranții ruși a făcut o excepție dorind în mod expres să binecuvânteze copiii ruși. D'Herbigny a mai amintit un alt treiseric episod: Ministrul Șramek a dăruit Papei un pocal de cristal, opera profesorului Dr. Dr. Novski, pe care se află gravate scene din viața principelui catolic ceh sf. Vaclav. D'Herbigny a amintit că este de dorit ca, după cum lumina pătrunde prin cristal, așa să pătrundă credința printre Slavi, prin memoria sf. Vaclav.

Interesant este și faptul, că profesorul ortodox, a accentuat asupra dragostei ce păstrează biserica catolică pravoslavilor. Profesorul polonez Niemcowicz a confirmat această părere și a vorbit în rusește. Toleranța religioasă și națională a fost accentuată în multe conferințe ce au urmat. Episcopul d'Herbigny a accentuat asupra universalismului bisericii. Dr. Grivacz a dovedit că înțelegerea concepția pravoslavilor, dacă ne întoarcem la cuvintele sf. Pavel.

Congresul unionist din Praga deschide câteva interesante perspective cultural-politice. O foarte interesantă perspectivă culturală a oferit conferința prof. dr. Tsihowski asupra bazei fundamentale a teologiei orientale. Dr. Tsihowski a arătat că baza dogmatică a ambelor biserici este la fel, deosebirea există în filosofia religioasă. Orientul are tradiția neoplatonismului, în timp ce Occidentul este școlastic. Oratorul polonez vede în patristica orientală și elemente aristotelice și exprimă părerea că ar fi posibil a se clădi pe aceste baze aristotelice un fel de școlastică orientală.

Episcopul d'Herbigny, care exprimă părerea Sf. Scaun, n'a fost de acord cu dr. Tsihowski. El a arătat că școlastica a crescut din spiritul occidental, nu din cultura bizantină. N'ar fi posibil și nu este în interesul bisericii ca să schimbe filosofia când se realizează

□ □ Folta „Unirii“ □ □

Xilografii dela Blaj

— Note fugare pe marginea unei cărți *) —

de Prof. A. Lupeanu-Melin
bibliotecar arhidiecezan

I.

Societatea de editură „Scrisul Românesc“ dela Craiova a dat în vileag, zilele acestea, al patrulea Almanah al graficei române, continuând astfel o inițiativă dintre celea mai norocoase și mai utile.

Volumașul, peste care am dat, întâmplător, la tipografia noastră de aci, se prezintă într'o haină și într'o execuție tehnică demnă de invidiat din partea tuturor caselor de editură din țara noastră. Este o mare plăcere, să ai în mână și să răsfoiești o asemenea carte! Felicităm Craiova pentru modernele sale case de editură, înțelegând și institutul confrate „Ramuri“, cari au reușit, printr'o frumoasă emulație, să împământenească, și la noi, vechiul respect și laborioasa grijă post-medievală, față de nobila meserie a tiparului!

Noul Almanah, nu se recomandă însă numai prin impecabila și artistică sa înfățișare exterioară, ci și prin cuprinsul deosebit de important, susținut de celea mai alese condeie

cărturărești ale neamului nostru, alături de specialiști de întâia mână. Ajunge să amintim nume ca N. Iorga, Sextil Pușcariu, I. Bianu, V. Drăghiceanu, M. Simionescu-Rîmniceanu, I. Dongorozi, Fortunescu, G. D. Mugur, V. Molin, C. S. Făgețel, ca cetitorii noștri să întrevadă numai decât valoarea literară și profesională a excelentului volumaș.

Nu este însă, în intențiile noastre, să însejlam, în celea ce urmează, o recenzie, nici măcar o dare de seamă, asupra almanahului craiovean. Amatorii vor face mai bine, să guste înșiși plăcerile răsfoirii, care va fi mai răsplătitoare decât orice dare de seamă, mai mult sau mai puțin reușită. Noi ne restrângem a face numai unele întregiri, la capitolele cari interesează Blajul nostru, ca vechiu centru al tiparului românesc din Ardeal, și, în special, memoria unor cinstiți și asidui muncitori grafici de demult, din jurul tiparniței bătrâne dela îmbinarea Târnavelor, pe cari negura vremilor i-a înghițit aproape cu totul și nu-i mai cunoaște nimeni. Merită însă o mențiune pioasă, măcar ocazional, acei umili „meșteri de tipare“ dela Blaj, cari, o întreagă jumătate de secol, au prins în slove grăunțoase și'n naive xilografii migălite, atâtea mângăieri creștinești pentru poporul de iobagi din țara Ardealului. Ce s'ar fi făcut bisericuțele noastre de lemn, dela subsuori de dealuri, dacă atunci, când, din mila împăraților dela Viena, erau închise toate granițele, pentru cărțile de slujbe și de alt folos sufletesc, de peste munții frățești, n'ar fi fost tiparnița vlă-

dicăi Aron dela Blaj, care să trimită, spre celea patru vânturi, Dumnezeeștile Liturgiei, Euhologioanele, Poslaniile, Ohtoicele și Polustaveștile, întărind pe preoți și mântuind turme credincioase? Toate acestea, și altele nenumărate, pe cari spațiul sorocit al unui foileton nu ne îngăduie a le înșira acum, sunt preserate în gravuri dintre celea mai interesante, dovedind că aici, la Blaj, a fost, în jumătatea a doua a secolului al XVIII-lea, o întreagă officină de xilografi, pe care, un milostiv pod de cămin ne-a păstrat-o aproape întreagă. Ea este așezată astăzi, dimpreună cu scheletul teascului bătrân în sala cea mare a Bibliotecii centrale arhidiecezane.

Însă, ca să reluăm firul intențiilor noastre revenim la Almanahul graficei române și să liniem contribuția semnată de d. D. C. Ionescu cu titlul: „Un mic istoric asupra tipografiei din România“. Amintindu-se în acest articol tipografia noastră blăjană, găsim, că celea câteva șire, reproduse după regretatul George Ionescu, fost șef de atelier la Carol Göbl, sunt astăzi și învechite și pline de regretabile greșeli. Distinsul maestru tipograf, altfel admirabil întreprinzător, n'a avut, precum se pare, puțința, să cunoască nici măcar dizertația lui Vasile Popovici despre tipografiile românești (Sibiu, 1838), necă lucrarea monumentală a canonicului August Bunea, despre Episcopii Petru Pavel Aron și Dionisie Novacovici (Blaj, 1902), unde, la pag. 352—361, se dau celea mai autentice relații privitoare la tipografia blăjană.

*) „Almanahul graficei române 1927“. Editura Grafica Română, tiparul Scrisul Românesc, Craiova.

concordia în chestiunile dogmatice. Și aci Vaticanul manifestă tendința de a cruța pe cât posibil tradiția Orientalilor. Un fel de gest de toleranță față de pravoslavi s'a putut vedea când episcopul d'Herbigny a anunțat, în baza știrilor presei, că la Moscova s'a nimicit Biserica pravoslavă a Maicei Domnului. Adunarea a ascultat în picioare cele anunțate de episcop și imediat după aceasta s'au făcut rugăciuni pentru Rusia. În declarațiile dela congres s'a putut observa o nouă**) orientare a Vaticanului în chestiunile orientale. Conferințele, cari au urmat s'au referit la chestiuni liturgice, dar și aci conferințele au urmărit un singur scop: respectarea tradițiilor orientale.

Cu prilejul conferinței unioniste din Praga, se vor mai ținea următoarele prelegeri: Prof. Dromek: Prima cauză a disenzionilor între Roma și Bizanț; activitatea apostolilor Cyril și Metodie; actiuitatea unionistă în diferitele state. V. Vilinsk: Viața religioasă din Rusia sovietică. Prof. dr. Tshowski: Fundamentul filosofic al separatiștilor orientali ș. a.

Trecerea din școlile normale în licee.

Învindu-se multe cazuri de treceri dela școlile normale la licee, ministerul instrucțiunii a stabilit de curând următoarele norme în cauză:

În clasele inferioare (de gimnaziu) se poate trece cu un singur examen de diferență, din latină, la clasa III. Pentru înscrierea în cl. IV de liceu se va trece examenul de admitere prevăzut pentru această clasă. Absolvenții claselor IV—VI normale vor avea să facă examenele pomenite mai sus, având să dea în plus examene integrale de clasele cursului liceal și examenul de bacalaureat. Pentru ceie au terminat un număr de clase se va acorda examenul de diferență numai dacă pot dovedi, cu acte, că trebuie să schimbe școala din cauză de forță majoră. În sfârșit, absolvenții școlii normale vor putea obține acest favor numai la avizul Consiliului permanent, dacă au motive bine întemeiate, după cel puțin 3

*) Orientarea Vaticanului este tot cea de până acum; *)nouă* este numai orientarea informatorului.

N. R.

Tipografia noastră n'a fost adusă în Blaj de marii noștri scriitori de peste munți: George Gavril Șincai, care fu și directorul școlii normalești dela 1782—1794, episcopul Samuil Klein (Micul), Mitropolitul Ioan Bob, Petru Maier...", ci a fost restaurată de către Vlădica Petru Pavel Aron, din vechea tipografie dela Alba-Iulia și dela Sebeș, în care se tipăriseră „Noul Testament“ dela 1648, al Mitropolitului Simion Ștefan (Simonovici), și „Sicriul de aur“ al Popii Ioan din Vinț. Tiparnița aceasta, venerabilă prin lungul ei trecut, a fost adusă la Blaj „într'o maramă învălăită“, probabil deodată cu sosirea Episcopului Inocențiu Micu-Klein, care, preocupat de multele dureri ale poporului românesc și de întemeierea metropolei bisericești și culturale din inima Ardealului, n'o putuse pune în lucrare, în vechea sa reședință dela Făgăraș. Vlădica Aron caracterizează astfel biata tiparniță călătoare: „*Habemus hic pervetustum, satque detersum jam typum, cujus ope necessaria edere neutiquam possumus*“**). Ea reînvie însă, prin osârдіa și ostenelele marelui arhieru înțelegător, și lucrează fără întrerupere, cu aceleași modeste slove de lemn și de plumb, îmbogățit prin cumpărări și turnat chiar aici, la Blaj, într'o umilă chilie, sub ferestrele stăpânului însuși. Bătrânele slove s'au desmorțit încă în anul 1750, cu acea „Idea“ a crăiești

ani dela absolvire și numai dacă au obținut la absolvire media de cel puțin 750. Ei vor trebui să mai restituie, în plus, sumele cheltuite de minister cu întreținerea lor în școala normală.

Dupăcum vedem, măsurile acestea îngreunează, în cursul superior, considerabil trecerea la liceu și asta va contribui de sigur ca în alegerea carierei să se pună pe viitor mai multă cumpănire.

Știri mărunte

Personale. P. Ven. O dinariat arhiepiscopesc a numit pe prof. Dr. Coriolan Suciu, director la școala ucenicilor de meserii, iar pe pâr. George Sima adm. parohial la Baciu.

Vaticanul își constituie un nou protocol. Zarele anunță, că Vaticanul își revizuește acum protocolul, introducând în el dispozițiuni noi privitoare la vizita Suveranilor străini. În scopul acesta au început să fie amenajate o serie de încăperi ale Vaticanului, cari serviau până acum exclusiv drept galerii pentru diverse opere de artă. Aceste amenajări, reclamate de noua situație a Statului papal, e vorba să coste câteva zeci de milioane lire italiene.

Locale. Joi, la Tâierea capului sf. Ioan, va predica în catedrală pâr. Dr. Vasile Aftenie, iar Duminica viitoare, a cinsprezecea după Rusali, Reverendul Dr. Augustin Popa, ambii profesori la Academia de teologie.

— Dintre lucrările în curs ale Comisiunii interimare a orașului nostru, amintim azi aranjarea apeductului deteriorat ce servește partea de sub Curtea mitropolitană, lipsită peste un an de apă atât de indispensabilă. Prin această reparație rețeaua de apeduct va fi completată, dar problema aprovizionării orașului nostru cu apă nici pe departe nu poate fi socotită soluționată. Isoarele ce alimentează această rețea s'au dovedit și până acum insuficiente. Problema trebuie deci reluată, căutând soluționarea ei în aprovizionarea orașului cu apă de râu, de cari avem două în nemijlocită apropiere. Cu mijloa-

cele moderne, destilația se face azi la perfecție și pilda orașului Dej, urmată mai nou de Târgu-Mureș, poate să ne servească și nouă.

— Seria primă a exercițiilor spirituale preoțești, ținută săptămâna trecută de Preasfințitul Alexandru al Lugojului, a avut vre-o 90 participanți. Seria a doua începe Luni, în 2 Septembrie, seara, și va termina Vineri, în 6 Septembrie, dimineața.

Recolta din acest an a porumbului.

În legătură cu datele din numărul trecut referitoare la recolta păioaselor, dăm aici — după publicația oficială a ministerului agriculturii — și datele referitoare la porumb. Anul acesta s'au însemnat cu porumb în total 4,798.000 hectare, față de cele 4,455.000 ha. din anul trecut, dând acestea, cu o medie de 1330 kgr. (față de cea cu media de abia 620 kgr. din anul trecut) un total de 638.404 vagoane, față de abia 275.630 vagoane din 1928. Recolta aceasta este cea mai mare recoltă de porumb dela rășboiu încoace, fiindcă deși în 1926 media la hectar a fost mai bună (de 1440 kgr.), având anul acesta o suprafață de însemnare mult mai mare, totalul recoltei se prezintă și față de 1926 cu un plus de peste 54.000 vagoane. Pentru consumul intern sunt socotite 360.000 vagoane, rămânând deci pentru export restul de 278.000 vagoane, cari ne dau, per 55.000 Lei la vagon, suma de 15 miliarde, 200 milioane Lei. Adaugând aceasta sumă la cele aproape 12 miliarde, cari e vorba să ne revină din exportul păioaselor, țara va putea realiza — dacă se vor verifica calculele făcute pentru porumb — din exportul recoltei acestui an aproape 27 miliarde Lei.

O circulară de mult așteptată. E vorba de anume neajunsuri la căile ferate, pe cari caută să le elimine o seamă de dispoziții ale celor dela conducerea lor. S'a dispus anume, că orice petiții privind transporturile să fie rezolvate fără orice amânare, și aceasta pentru simplul motiv, că fiind funcționarii în serviciul marelui public, clienții căilor ferate, trebuie să-l servească cu promptitudine. O altă dispoziție a direcțiunii C. F. R. atrage atențiunea organelor sale, că le este cu stricteță oprit să primească gratificații din partea persoanelor particulare. Aceste gratificații, cerând totdeauna contraservicii, sunt în detrimentul bunei administrații; de aceea vor fi pedepsiți atât ceie le primesc, cât și ceie le dau.

† Pâr. George Groza, preot în Doh (eparhia Gherlei), s'a stins la 18 August c. în anul 48 al etății și 20 al preoției sale cinstite. Afară de soția iubitoare și 4 copii minorenii, îl deplâng numeroase rudeni. — Odihnească în pace!

† Claudia Cotruș n. Popa, o soră a preoților noștri Septimiu și Silviu Popa, originari din Cergăul mare, s'a stins la Cluj în 17 August, anul 33 al vieții și 8 al fericitei sale căsătorii cu un frate al poetului A. Cotruș. — Fie-i partea cu dreptii!

Aviz școlar. La școala de menaj — cu un curs de 4 ani, și unul de practică — din Obreja, jud. Alba, se admit eleve în etate de 14 ani, cu cel puțin 4 clase primare. Se primesc și absolvente a câtorva clase secundare, respectiv profesionale, și anume cele cu 4 clase în clasa IV, cele cu 3 clase în a treia, cu două în a doua și cu o singură clasă în prima. Cele ce au cursul complementar complet se admit în clasa a doua. Taxele de plătit sunt: 500 Lei înscrierea, 200 Lei p. stricteții, 2000 Lei p. alimente, 6000 p. întreținere. Aceasta din urmă se încasează numai dela cele nebursiere. Examenul de bursă se va ținea între 16—20 Septembrie. — Înscrierile la școală au început și se urmează până la 15 Septembrie. — A se adresa la Obreja, of. Mihail. x ECONOAMĂ. Văduvă, pricepută în conducerea bucătăriei, cântă loc de bucătăreasă, ori de conducătoare la bucătărie. — Adresa: Adm. Unirii. Blaj.

cântălarilor ardeleni, prin care se pune capăt căraușiiilor și sălășluirilor fără plată în Marele Principat al Transilvaniei.***)

În Almanahul graficei române, de care ne ocupăm, ne-a interesat foarte mult articolul eminent al d-lui Virgil Molin: „Xilografia“. Într'ânsul, cărturarul și specialistul de inimă, reînvie pe uității gravori în lemn ai numeroaselor noastre cărți bisericești, cari au căutat, în vremuri turburi și grele foarte adeseori, să toarne viața sprintenă și impresionată, în nesfârșitele valuri de slove ale vechilor bucoavne. D-sa reproduce și o xilografie blăjană dela 1751 (probabil după „Idea Europeană“ din anii trecuți), în josul căreia, printr'o regretabilă greșală de citire, se imprimă numele xilografului „Dracu“. Or, xilograf cu asemenea nume, n'a trăit niciodată în orașelul nostru de preoți și de aghesmatore. Gravura reprodușă este a tipografului Vlaicu și scriitorul acestor șire are deosebita plăcere, să-o vadă zilnic, pe masa sa de scris din Biblioteca centrală a Blajului.

Numele lui Vlaicu, față de care simțim o adâncă pietate, ne îndeamnă să reînvim, și numai sumar deocamdată, duiosa seria uitată a xilografilor blăjeni, ca să nu le piară numele cu totul, în paguba istoriei noastre culturale și a cunoștințelor de grafică națională.

Dar seria însași, în numărul viitor.

***) Dr. Veress Endre, Erdély és magyarországi régi oláh könyvek és nyomtatványok. Cluj, 1910.

Citiți și răspândiți: „UNIREA“

**) Vlădica Aron către directorul tipografiei academice din Cluj, 26 Febr. 1755. Arhiva mitropolitană, Blaj.

Telefonul „Unirii“

M. Scăleni. După dispozițiile categorice ale Concordatului, episcopii bisericii noastre se numesc din partea Sfântului Scaun, care e ținut să ia asupra persoanei pe care vrea să o numească și avizul guvernului. Rolul episcopului nostru în cauză se reduce deci la acela de propunător și informator, desigur cu autoritate, atât față de Sf. Părinte, cât și față de guvern.

P. Cluj. Interesul deosebit pe care-l poartă, în timpul din urmă, d. G. Bogdan-Duică chestiunilor religioase și dragostea subită ce l-a apucat pentru ortodoxia, căreia nu-i prea aducea -- în creștăturile sale destul de recente asupra «dracilor» ortodocși din «Lumina» sibiiană a satelor -- elogiul prea mari, își poate găsi tălcul său, chiar fără rest, în creștăturile sale de la eminentul Dvoastră profesor, care a dovedit și în cele politice, că dela «dracii» de țărănești, a putut trece fără prea mari sguđuituri sufletești, în tabera atât de senină a «ingerilor» liberali. Nu trebuie să luăm deci prea tragic nici ieșirile sale mai recente împotriva bisericii noastre, dela mănăstirea Neamțu, unde a anunțat -- în aplausele mari ale asistenței -- o cumplită campanie de exterminare a unașii «seducătoare». Campania și alarma ce are de gând să pornească se va inaugura -- dacă este adevărat ce ni-se relatează în «Universul» -- numai în cazul, că «noile încercări ce se fac de a strămtora (!) ortodoxia ardelenască, vor deveni îndrăznețe, ca de exemplu acelea ale lui Șulufiu din epoca concordatului austriac dela 1854». Cum însă biserica noastră n'a luat încă nici o hotărâre pentru «strămtorirea» ortodoxiei din Ardeal, vorba dela Neamțu probabil n'o să aibă momentan nici o urmare practică. Dar, oricum ar fi, nu trebuie să ne intimidăm. D. G. B. Duică nu este în definitiv decât al G. B. Duică și dacă nu ne-am prăpădit sub loviturile continue primite de 10 ani încheiați din partea Sibiului «neodihniti» n'o să ne prăpădim nici de pe urmă amenințărilor, se pare mai mult programatice, ale dlui G. B. Duică. — Alios vidimus ventos!

L. Bezidul nou. Excepțiile de cari amintim în legătură cu plata dela stat a preoților cursiști n'au, pe cât știm, decât temeiul, că Ministerul continuă să le asmeze, probabil numai din inadvertență, întregirea avută înainte. Iar cât pentru ceice au la baza studiilor teologice de 3 ani, fie și dela Cursuri, diplomă de școală normală, se pare că aceștia, având și drepturi câștigate, sunt lăsați intenționat în categoria celor cu plată egală cu absolvenții dela Academie. Venitele mai bune, ori mai slabe, din parohii nu joacă, după informațiile noastre, nici un rol în aceste aprecieri ale Ministerului. Aceasta, firește, numai pentru trecut, fiindcă noua lege de salarizare -- dacă, și când se va face -- e vorba să fie cu considerare și la aceasta. În cadrele ei probabil să puteți valida absolvența de liceu, mai ales întregind-o eventual cu bacalaureat, câștigată după terminarea Cursurilor. Dar evident, puteți încerca o validare a ei și mai înainte.

Dr. B. Lugoj. Sosind prea târziu pentru acest număr, nu vă mai putem împlini dorința. Cele publicate de noi în numărul trecut le socotim de altfel suficiente pentru comemorarea celui adormit.

Dr. R. Geoagiu. Precum vedeți lucrurile merg strună, deși nu tare ne îmbulziră pe acolo cele «crăie».

Of. parohial. Vișag. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

V. Sâmpetru. S'a aranjat.

Aviz școlar

Examenele de corigență la Școala Normală de fete se țin în 9 Septembrie, dimineața la orele 8. Pentru a fi admise la examenul de corigență, elevele trebuie să înainteze o cerere timbrată către direcțiunea școlii, până în 31 August c. cel mai târziu.

Inscrierile se țin în 13—15 Septembrie c. Nici o elevă nu va putea fi înscrisă dacă nu prezintă **complect actele recerute.**

În 16 Septembrie, la 8 dimineața, încep cursurile regulat.

(999) 1—1

DIRECȚIUNEA

Ordinariatul arhidiecezan de A.-Iulia și Făgăraș

Nr. 5397—1929.

Concurs

Pentru ocuparea alor două posturi de învățator la școala de aplicație alipită școlii normale gr.-cat. de băieți din Blaj, publicăm prin aceasta concurs cu termenul de 7 Septembrie 1929.

Candidații doritori de a ocupa aceste posturi vor avea să întrunească toate condițiile prevăzute în Art. 484 din Regulamentul pentru aplicarea legii învățământului normal-primar al Statului și să fie de religie greco-catolică. Ei se vor bucura de toate prerogativele prevăzute în Art. 485 și 486 din susnumitul Regulament.

Cererile se vor înainta Consistorului arhiepiscopesc din Blaj, anexându-se următoarele acte: 1. Certificat de naștere și de botez. 2. Diploma de capacitate, sau certificat dela direcțiunea școlii normale respective cu media notelor examenului de capacitate. 3. Certificat dela inspectoratul regional cu media notelor obținute la examenul de definitiv, care în nici un caz să nu fie mai mică de 8. 4. Recomandarea profesorului de pedagogie și a directorului școlii normale, unde a învățat candidatul. 5. Certificat dela inspectoratul regional de notele obținute la inspecțiile organelor de control, în timpul funcționării în învățământ.

Blaj, la 22 August 1929.

(998) 1—1

Dr Vasile Suciu
arhiepiscop și mitropolit.

Parohia română unită — Oieșdea

Publicație de licitație

Pentru zidirea din nou a bisericii din parohia Oieșdeu, protopopiatul Alba-Iulia, se publică licitație cu oferte închise, cari se vor înainta oficiului parohial gr.-cat din Oieșdea, poșta Teiuș, până în 4 Septembrie 1929 d. m. la orele 2, când se va ținea și licitație verbală.

Prețul de strigare este de 600,000 Lei având participanții a depune vadiu de 5%. Planul și preliminarul se pot studia zilnic în cancelaria parohială din Sântimbru.

Asupra ofertelor va decide curatoratul bisericesc.

Oieșdea, la 21 August 1929.

Pădurean Florea
curator primar

Liviu Dumitrean
adm. interimar

Parohia gr.-catolică — Bord

No. 77—1929.

Publicațiune

Pentru zidirea bisericii gr.-catolice din Bord, județul Târnava Mică, reprezentanța parohială publică, prin aceasta, licitație minuendă cu oferte închise.

Termenul pentru prezentarea ofertelor este 1 Septembrie 1929 ora 2 p. m. la oficiul parohial în Bord. La oferte se va alătura vadiu de 44,000 Lei în libele de depunere nevinculate, sau în bani gata. Planurile, preliminarul de spese, caietul de sarcini și condițiunile de contract, pe cari reflectantul va avea să declare că le cunoaște, se pot studia zilnic în cancelaria oficiului protopopesc din Iernut.

Reprezentanța parohială își rezervă dreptul a hotărâri liber asupra ofertelor.

Bord, la 18 August 1929.

Reprezentanța parohială.

FLEGLER

Intreprindere de tapetărie și zugrăvire artistică

Cluj, str. I. Rașiu

Zugrav modern de odăi. Specialități de tapetărie, asortiment din cele mai bogate

Intreprinde renovări, în stil, de biserici și castele; vâpsiri de edificii și mobile, precum și lustruiri de email.

Execută, pe răspundere, stârpări de insecte.

Devize gratuite! — Comande din provincie se aranjează în condițiile cele mai favorabile

13—?

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune ștofe.

Prapori de mătăsă din Damasc, Candelabre din bronz aurit de 6 până la 24 lumini. Potir, cădelnițe, picside, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnatorie de fontă și metal. La comandă fabrică clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 5 ani și se află în depozit dela 10—500 kg. Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințului Carol Nr. 6

Antoniou Zeiler

pictor academic

execută

ICONOSTASE

și orice altă pictură

pentru biserici românești

Atelier fondat în 1903

BLAJ, județul Târnava-mică

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foșt

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 30—?